Arbetare-Kuriren

SYNDIKALISTISK VECKOTIDNING UTGIVEN AV S. A. C.

N:r 36. 16 årg. Pris 15 öre. | *Arbetstidsförkortning ger arbete och bröd åt alla.* | Lördagen den 6 september 1941.

Mordindustrins OFFER

kräves icke enbart på slagfälten.

Massor av människor i Karlskoga tvingas att bo sämre än djur.

Profiten står nu som alltid i första rummet.

Redan före krigsutbrottet 1939 visade det sig vara hart när omöjligt för de nytillkomna arbetarna vid Bofors mordindustri att kunna uppbringa en lägenhet, eller ens att kunna erhålla tak över huvudet. Innan Karlskoga ens hunnit bli stad funno municipalmyndigheterna det lämpligt att försöka sätta en "immigrationsspärr". Detta försök strandade dock på herrar kapitalisters ovilja mot att stoppa tillströmningen av arbetskraft. Huvudsaken var att utvinna mesta och största möjliga profit, sedan var det icke så förbannat noga om de som skapade denna profit fingo tak över huvudet eller icke.

Att förhållandena sedan dess betydligt försämras framgår icke minst av en artikel förra veckan i den borgerliga stockholmspressen. I denna heter det bl. a.:

"Över 9,000 människor sakna fast bostad och varje dag komma nya skaror och söka sig till Bofors bruk. Åldringar trängs ut från sina bostäder till uthus och skjul av kapitalstark ungdom. Tuberkulosen ökar bland dem, som bo i vedbodar och källare. Endast förstföderskor få plats på barnbördshuset, och det har hänt att barnmorskan fått göra en tur ut i tälten i omgivningen för att klara av en födsel. Men bruket sväller och bostadsproduktionen har ingen möjlighet att hålla jämna steg.

I små skjul, som oftast bara ligga några få meter från strandkanten, bo människor inte endast ungkarlar utan hela familjer med minderåriga barn.

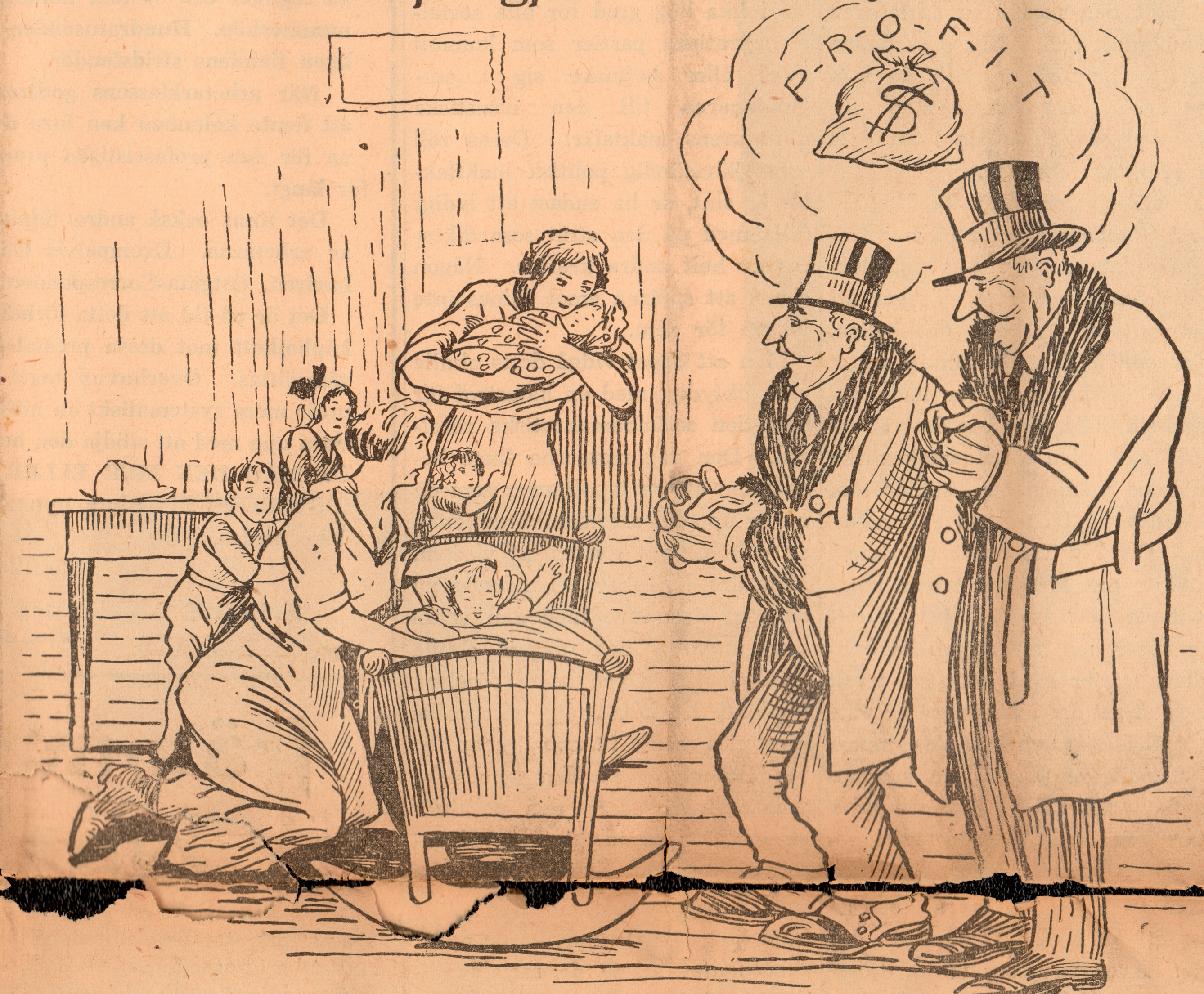
Ett av de ruffigaste är till hälften hopspikad av fanér och där inte det räckt har man bommat till hålen med korrugerad plåt. Ett fönster på ungefär en halv kvadratmeter svara för ljuset i "stugan".

I dessa primitiva hus bo människor från alla landets hörn. Finnmarksdialekten blandar sig med skånskan, även om något mitt emellan från mellersta och västra Sverge dominerar. Återuppbyggnaden av de söndersprängda husen i Björkborn har sugit till sig stora mängder murare, målare och grovarbetare.

En familj med fyra småbarn bor i tält. Mannen är byggnadsarbetare och arbetar nu i Björkborn. Han hade gått arbetslös en längre tid och tog sin chans när det blev arbetstillfälle i våras. Bostaden består av ett enda rum, som inte är mycket större än att en soffa och en kamin få plats på långsidan. Spis och kök är okänd lyx, och all mat måste lagas på den lilla kaminen.

(Forts. å sid. 4).

Från fattigfronten intet nytt.

Ett gåtfullt mötesförbud.

K. B. i Göteborgs o. Bohus län förbjuda utomhusmöten efter 1 sept. Vad är anledningen?

Länsstyrelsen i Göteborg o. Bohus län har utfärdat mötesförbud ifråga om utomhusmöten, vilket förbud trädde i kraft f. o. m. den 1 september. Åtgärden ansågs så brådskande att även beviljade mötestillstånd gällande för tiden efter den förste måste återkallas.

Enligt vad som uppgives har åtgärden vidtagits efter hemställan från polismästare Fontell i Göteborg. Motiveringen är att man vill förhindra oordningar.

Hela denna historia, både förbudet och dess motivering alltså, är totalt obegriplig, ja, orimlig. Vi kunna inte erinra oss ha läst om eller ha bevittnat ett enda fall av oordningar i samband med utomhusmöten under hela sommaren. Sett mot bakgrunden av vad som har varit finnes det sålunda ingen anledning att vidtaga en så drastisk åtgärd som den länsstyrelsen nu tillgripit. Man måste fråga sig: väntar polismästaren eller de som äro ansvariga för beslutet några särskilda "oordningar" efter 1 september? Det är nämligen det enda man kan tänka sig såsom motivering för åtgärden. I allmänhet brukar ju säsongen för utomhusmöten vara slut efter denna datum, vadan förbudet närmast förefaller som ett slag i tomma luften. Men man får väl antaga att de som stå bakom förbudet även i det fallet haft någonting i kikaren, som kommit dem att handla som de gjort.

Om det alltså överhuvudtaget finnes någon som helst rimlig motivering för förbudet mot utomhusmöten efter den 1 september, så måste det vara att vederbörande myndigheter antingen äro underrättade om planerade möteskampanjer som de befara komma att leda till "oordningar" — eller också att de avvakta någonting av sådan art att det ovillkorligen kommer att väcka till livs en opinionsstorm. Är det senare fallet skulle mötesförbudet alltså kunna betraktas som en "beredskapsåtgärd" grundad på regeln: bättre att förekomma än förekommas.

Vi spara alltså våra kommentarer till det unika beslutet i avvaktan på klarhet om vad som egentligen ligger bakom det hela. Samt tillfoga den förhoppningen att det inte skall dröja så länge förrän det som nu är fördolt skall bliva uppenbart.

Finlands sak är krigets och fascismens sak.

Arbetareklassens sak är fredens o. frihetens.

Lyckade möten med kamrat Jensen som talare.

De av Göteborgs L. S. i sista minuten före mötesförbudet anordnade utomhusmötena med red. Alb. Jensen som talare måste avhållas under de mest ogynnsamma förhållanden. Trots ett envist regnande blevo dock mötena långt ifrån misslyckade, på Masthuggstorget hade cirka 300 och å Holländareplatsen 200 intresserade trotsat vädret och mött upp för att höra vad Jensen hade att förkunna i frågan "Finlands sak är icke vår".

Med logisk skärpa ledde Jensen i bevis, att Finlands sak i dag icke kan vara vår. Finland har i dag allierat sig med arbetarklassens dödsfiende fascismen, och gjort dess sak till sin, därför kan den icke vara vår sak. De som i dag sluta upp kring parollen Finlands sak är vår, sträva ensidigt efter att tvinga Sverge in i kriget på de totalitära fasciststaternas sida. Arbetarna måste gå till hänsynslös kamp för att sätta stopp för denna politik. Finlands sak är i dag krigets och fascismens sak. Vår sak, arbetarklassens sak är fredens och frihetens. Vi måste handla därefter.

Fascismen och dess våldsregimer måste krossas. Men detta kan icke göras utifrån genom kriget, vilket i sig självt framskapar fascistiska metoder. Den måste krossas inifrån genom de undertryckta massornas egen resning och revolt. Vi ha i det avseendet ingen anledning att se pessimistiskt på läget,

(Forts. å sid. 4).

Arbetarna ha icke ens fått 50 proc. kompensation för dyrtiden.

Under de senaste två åren ha konsumtionsvarorna stegrats med 33,7 proc.

Den genomsnittliga prisnivån i Sverge har enligt Riksbankens konsumtionspris — index från mitten av juli till mitten av aug. stigit med 0,6 procent. Generalindextalet pr den 15 aug. blev 143,4 mot 142,6 föregående månad. Därmed har prisnivån under de två första krigsåren stigit med 33,7 procent, d. v. s. med 1,2 procent pr månad.

Av de i indexen ingående varuslagen och tjänsterna ha 68 bibehållit sina pris oförändrade från föregående månad, medan 61 stigit i pris och 22 sjunkit.

Födo- och njutningsämnen ha under den senaste månaden stigit med 0,5 procent. Index för ägg har gått upp 3,7 procent och index för trädgårdsprodukter 2,5 procent. Den färska potatisen är i år dyr i förhållande till årstiden och noterades i 32 öre pr kg. i mitten av augusti. Slutligen ha köttpriserna sjunkit 0,5 procent.

Inom beklädnadsgruppen ha priserna varit så gott som oförändrade och den genomsnittliga prisstegringen inskränker sig till 0,1 procent.

Detta alltså enligt Riksbankens generalindex. Med icke mindre än 33,7 procent har konsumtionspriserna stegrats under de två år kriget varat — detta räknat som genomsnitt, att dessutom förhöjningen å de av arbetarna mest anlitade och nödvändiga produkterna ligger i överkant, det torde vara ett faktum som ingen kan bestrida.

Men å andra sidan: hur stor kompensation ha arbetarna erhållit för denna varustegring? Man behöver knappast nämna några siffror i detta avseende. Fråga vilken arbetare som helst, om han i dag förtjänar 33,7 procent mera än vad han gjorde för två år sedan på samma arbetsplats. Svaret blir otvetydligt nej. I allra bästa fall har han kommit upp till en löneförhöjning av 15 procent — i många fall mycket mindre. Räknar man då också med det faktum, att även Riksbankens generalindex står i viss paritet till Socialstyrelsens "rensade symaskinsindex", så blir differensen än större. Detta är vad man kallar, att bära bördorna lika.

Avtal för 700,000 utlöpa vid årsskiftet.

De avtal som utlöpa vid eller omkring årsskiftet reglera arbetsvillkoren för sammanlagt omkring 700,000 man, meddelade LO: ordförande Aug. Lindberg vid ett sammanträde som L. O:s representantskap i tisdags höll i Stadshuset. Representantskapet antog efter en kort överläggning ett av Landssekretariatet framlagt förslag till förhandlingsordning.

Sex finska socialister ha anhållits.

Anklagas för hög- och landsförräderi.

När finska riksdagen på måndagen sammanträdde för att börja höstsessionen uppläste talmannen tre skrivelser vari meddelas att riksdagsmännen Wiik, Ampuja, Räisänen, Sundström, Kaisu Rydberg och Meltti ha anhållits. Statspolisen hade i augusti anhållit dem såsom misstänkta för delaktighet i hög- och landsförrädisk verksamhet.

Samtliga de anhållna äro inom arbetarkretsar välkända och uppskattade personer, vilka tillhört den radikala vänsteroppositionen i Finland.

Arbetare-Kuriren

Redaktör: G. Johansson.
REDAKTION & EXPEDITION.
1:sta Långgatan 6. GÖTEBORG. Tel. 14 50 37. Giro 40129
Utkommer varje vecka.
PRENUMERATION:

Helt år	kr. 5.—	1 kvartal	kr. 1, 50
Halvt år	kr. 2.75		

Tryckcentralen, Göteborg 1941.

Piratskeppets fångar.

Brittiska arbetarpartiet har nu offentliggjort sitt svar på den deklaration partiet för ett par månader sedan fick mottaga från sina finska partivänner, vilka sökte förklara och motivera uppslutningen på Hitlers sida i kriget mot Sovjet. Svaret blev precis vad man på förhand kunde taga för givet: de engelska arbetarna konstatera att kriget mot den nazistiska diktaturen kommer att fortgå tills dess denna diktatur är förintad, och de som låta bruka sig som redskap för nazismen få finna sig i att dela Hitlerdiktaturens öde.

Den socialdemokratiska Ny Tid här i Göteborg återger på framträdande plats de engelska socialdemokraternas svar men tillfogar att kommentarer äro obehövliga. Verkligen?! Om det funnits något tillfälle då kommentarer hade varit på sin plats, så måste det väl vara detta, då den socialdemokratiska rörelsens medlemmar ställas mot varandra på ömse sidor barrikaden. Om Ny Tid anser att denna sak inte ens förtjänar några kommentarer så måste det betyda, att den anser den internationella socialdemokratins roll vara så totalt utspelad att det inte längre är värt att spilla några ord på densamma. Men troligare är att den svenska partikollegan till de mot varandra kämpande finska och brittiska socialdemokraterna finner hela historien vara av den art att det är bäst att gå med tystnad förbi det hela. Även strutsens taktik duger ju som nödfallsutväg.

I de brittiska socialdemokraternas svar manas de finska partivännerna att "taga ledningen för att åstadkomma en förändring av regeringens politik och ställa deras land i samma led som de länder, vilka med oss kämpa för humanitetens och civilisationens framtid". Dock, ödet kan vara bitande ironiskt ibland. I samma nummer av Ny Tid återges också ett Helsingforstelegram, vari meddelas att sex finska riksdagsmän för närvarande sitta anhållna, misstänkta för delaktighet i hög- och landsförrädisk verksamhet.

Vari denna hög- och landsförrädiska verksamhet består behöver ej omtalas, man vet det ändå. De ha strävat efter att åstadkomma en sådan omläggning av regeringens politik att landet kunnat sluta upp vid sidan av dem som kämpa mot den nazistiska diktaturen.

Och därvid äro vi framme vid det som egentligen utgör sens moralen i denna historia. De sex finska riksdagsmännens öde illustrerar vad som skulle bli hela den finska socialdemokratins lott om den toge sig före att försöka följa sina brittiska kollegers råd. Den finska socialdemokratin är i dag den härskande klassens fånge, den får lov att leva och verka endast under förbehåll att den inte tager sig för något annat än att nicka ja och amen till vad de maktägande dekretera. Från och med det ögonblick den skulle försöka tillämpa en självständig politisk kurs skulle dess saga vara all.

Men detta gäller inte bara för socialdemokratin i Finland, det gäller i lika hög grad för alla socialdemokratiska partier som kommit in i eller befinner sig i omgivningarna till den nazistiska diktaturens maktsfär. Deras roll som självständig politisk maktfaktor är slut, de ha endast att lydigt följa med på den stråt som dikteras av helt andra krafter. Någon chans att spjärna emot finnes inte längre för dem.

Men att öppet vidgå detta skulle vara liktydigt med en katastrof för hela den socialdemokratiska rörelsen. Den dag massorna finge besked om att de toppfigurer som de nu se upp till såsom inkarnationen av politisk och strategiskt visdom, blott äro lekbollar i händerna på de som sitta inne med den verkliga makten, den dagen skulle banden brista och hela rörelsen upplösas i fullständig villervalla. Massorna skulle få upp ögonen för värdelösheten av den politiska maktställning som den politiska arbetarrörelsen inriktat sig på att erövra och som den [illegible] årtiondens strävan sent omsider nått fram till. För att undvika en dylik eventualitet måste de socialdemokratiska ledarna fortsätta att spela sin komedi. De måste ständigt framställa sina ständiga eftergifter för reaktionens krav såsom en socialdemokratins egen politiska linje. De måste svälja förödmjukelserna och gent emot sina trogna hävda att undfallenhetspolitiken icke alls är någon undfallenhetspolitik utan kvintessensen av socialdemokratins strategiska visdom och ett sant uttryck för vad den socialdemokratiska rörelsen innerst inne vill.

Medan detta sker gnuggar reaktionen förtjust sina händer. Ty den socialdemokratiska komedin fyller en utomordentlig uppgift när det gäller att hålla de i socialdemokratins ledband fångna massorna passiva. Så länge ledoxen traskar före misstänker flocken ingenting. Den följer lugnt med i spåren. Och de politiska ledoxarna få icke och våga icke förråda sin verkliga belägenhet, ty därmed vore deras och partiets saga slut för alltid.

Vi sitta i samma båt, var för något år sedan ett mycket uppskattat slagord i den socialdemokratiska propagandan. Påståendet var sant endast under förutsättning att man med "vi" menade de socialdemokratiska ledarna. Med det förbehållet är också påståendet i dag sannare än någonsin. Men båten som dessa ledare sitta i är den nazistiska diktaturens piratskepp.

Ned med den nazi-fascistiska pressen! — Fram för arbetarpressen!

I det här landet som i alla andra länder har arbetarklassen en fiende framför andra: NAZIFASCISMEN.

Nazifascismens olika förgreningar bildar den FEMTE KOLONNEN, som står i utländska makters sold som ett redskap till demokratins och folkfrihetens utrotande.

Här har vi en av arbetarklassens främsta fiender.

Denna fiende disponerar över en omfattande propagandaapparat: EN VITTFÖRGRENAD PROFASCISTISK PRESS.

Till denna press hör vissa organ som flitigt köpas och därmed understödjas av arbetarna. Ett TYPISKT exempel är Aftonbladet också kallat Axelbladet eller Stockholmer Abenblatt.

Detta propagandainstrument för fascistiska och arbetarfientli- arbetarna. Dag efter dag betala de villigt sin tribut i form av lösnummerköp. Hundratusenden arbetare stärka på detta sätt dagligen fiendens stridsfonder.

När arbetarklassens godtrogenhet eller dumhet gått dithän, att femte kolonnen kan lura dem att själva betala omkostnaderna för den profascistiska propagandan, så har man kommit allt för långt.

Det finns också andra tidningar som på liknande sätt stödjas av arbetarna. Exempelvis Göteborgs Morgonpost, Norrbottens-kuriren, Östgöta-Correspondenten o. s. v.

Det är på tid att detta förhållande får ett slut. En systematisk köpbojkott mot dessa pressalster från arbetarnas sida måste igångsättas. Överhuvud taget måste arbetarna stödja sin egen press mera systematiskt än hittills. Och på samma gång måste de sluta upp med att stödja den borgerliga pressen. Men framförallt: UT MED DEN MER ELLER MINDRE FÖRSTUCKNA FASCISTPRESSEN! Sluta upp med att betala fiendens propagandakostnader.

Stockholm i sept 1941.

SVERGES ARBETARES CENTRALORGANISATION.
Arbetsutskottet.

I främmande makts tjänst.

De naziorienterade elementen här i landet ha i regel aldrig varit buskablyga, då det gällt att i sin press och på annat sätt skrodera om, vad de vilja och vad de uträtta för "saken". D. v. s. för hitlerismens seger över den svenska demokratin. De ha också kunnat fortsätta tämligen ostört, därför att de ha haft och fortfarande ha mäktiga gynnare och sympatisörer inom såväl militära som politiska kretsar. Bland män som föra den 100-procentiga svenskhetens talan offentligt, men vilka sedan vid sidan om tjäna helt andra intressen.

Det märkliga är emellertid skriver Arbetaren, att beträffande den nu avslöjade skandalen med värvningarna till den nazistiska Waffen-SS har den hel- och halvnazistiska pressen varit tyst som muren Detta bevisar, gent emot dess egna påståenden om motsatsen, att den varit fullt medveten om det rent olagliga och samhällsfientliga i sina förehavanden.

Anmärkningsvärt är också den dåliga kontakt de olika institutionerna synas ha med varandra. Värvningshandlingarna äro ju ställda "Till Konungen", d. v. s. regeringen. Men samtidigt förklara de regeringsledamöter, som böra vara direkt berörda av saken, att de svävat i den största okunnighet om hela affären. Alla utom herr Günther, och han har hittills icke låtit sig avhöra. Så mycket märkligare är denna totala okunnighet, emedan stabskapten Schmiterlöw förklarat, att han fört underhandlingar med utrikesdepartementet och Försvarsstaben om värvningsaktionen. Och hur står det gentligen till med svenska "Intelligence Department"? Ingår det icke i dess verksamhet att bevaka även dylika historier och att rapportera vad som förekommer till överordnade? Det är i högsta grad komprometterande för vederbörande detta, att en så allvarlig sak icke kommer till de statliga myndigheternas kännedom förrän ryktena om, vad som försiggår, bli så bestämda och envisa, att pressen måste bringa saken till allmänhetens och myndigheters kännedom.

Saken har också en annan sida, som hittills inte berörts, men vilken därför icke är mindre allvarsam än själva värvningsaktionen. Det är de följder för landets säkerhet, som ett inlemmande av svenska frivilliga i denna kår kan få. De, som låta värva sig till SS, måste svära tro- och lydnadseden till sin nye herre, till den tyske diktatorn. Detta innebär, att, även om Tyskland skulle komma i konflikt med Sverge, om det skulle ockupera landet eller gå i krig mot detsamma, så lösgöres de värvade svenskarna inte därför från sin ed. Snarare kan Tyskland under sådana förhållanden dra den allra största nyttan av dessa svenska SS-män. Kännedom om landet och dess inre förhållanden kan då utnyttjas på ett alldeles särskilt sätt. Men till skada för dess egen frihet och självständighet. Det betyder med andra ord, att de "svenskar", som taga värvning till denna kår, redan från början, även om detta inte utsagts, förbundit sig att eventuellt bli förrädare mot sitt eget land och sitt eget folk. Man kan verkligen förundra sig över, vad det är för sorts folk, som låter värva sig eller medverkar till värvningen för en sådan sak.

Vi ha tidigare framhållit, att hetsen mot kommunisterna och kravet på, att det kommunistiska partiet skulle förbjudas här i landet, endast synes ha tillkommit i avsikt att dölja en vida allvarligare och farligare verksamhet på annat håll. Och händelseutvecklingen har visat att vi i det fallet varit inne på rätt spår. Ty trots de graverande saker, som framkommit mot nazisterna och deras sympatisörer i detta fall, så är det ännu inget "samhällsbevarande" borgerligt tidningsorgan, som ens viskat om, att man borde vidtaga några åtgärder mot det tyska partiet här i landet eller mot dess medlemmar. Är man rädd att röra vid potentiella förrädare, därför att de äro att finna inom de s. k. högre kretsarna? Eller är det så, att man även på det hållet i hemlighet sympatiserar med dessa främmande makters drängar?

Under detta krig har det försiggått en ganska livlig och omfattande spioneriverksamhet här i landet. De krigförande äro synnerligen angelägna om att utforska framför allt de militära förhållandena här. De som värvas till SS äro naturligtvis i första hand personer med militär kunskap och utbildning. Det skulle vara mer än egendomligt om under sådana förhållanden de frivilligas nya herrar inte skulle försöka draga nytta av deras kunskaper om svenska militära förhållanden. Och då dessa frivilliga äro edsvurna till en främmande makts överbefälhavare, skulle naturligtvis en vägran att lämna sådana upplysningar tolkas som ett brott mot trohetseden med alla de konsekvenser detta innebär — särskilt i krigstider. De som vore redo att taga riskerna av en dylik vägran äro säkerligen snart räknade. Helst om man betänker den mentalitet och den politiska inställning, som kännetecknar de flesta eller kanske alla dem, som låta sig värvas till denna kår. Och förrädare, som redan stå i en annan makts sold, i dess land och under dess beskydd, ha de svenska myndigheterna ingen möjlighet att komma till tals med. Det är därför ansvarslöst i allra högsta grad att försöka bagatellisera den verksamhet Schmiterlöw, Helmstrand et consortes bedriva här i landet.

Teddy

Små ljusglimtar.

Låtom oss glädjas. Icke över att vi för tillfället skall få mindre bröd för billigare pris, eller att lönerna minskas i kapp med kaffe- och den övriga ransoneringen. Anledningen till att vi måste glädjas är en helt annan. Vår herr kronprins har nämligen tillsammans med sin familj beslutat sig för en köttlös vecka. Tänk på vad detta innebär — och följ exemplet! Hela sju dagar utan att äta kött hemma, d. v. s. ransonerat kött. Däremot finns det naturligtvis intet hinder för att han tar familjen med sig och går ut att äta — då får dom äta precis vad dom vill utan kort. Här lär det nämligen inte gälla att spara in kött för att de svenska fattighjonen och fattiglapparna skall få ett kärkommet bidrag till sin torftiga matsedel. Nej, det gäller att spara in kuponger, som skall skickas till vårt tyska broderfolk i Finland! Ja, d. v. s. inte kupongerna, sådana har man ingen användning för i "korståget", utan köttet.

Ja, men då var det ju inte så egendomligt, säger ni. Nej, vem fan har påstått det! Men landet är ju så fattigt på glädjeämnen!

Kommunisterna kommenterar denna skickelsedigra händelse genom att påtala, att det finnes "höna, anka, gås, kalkon, kanin, tjäder, orre o. s. v. som man utan erläggandet av kuponger kan dryga ut matsedeln med i det kungliga hushållet. Pengar fattas ju icke hos den av oss fattiga avlönade miljon-, nej förlåt kronprinsen.

Det är så sant som det är sagt. Men det var ju en förbaskad tur, att herrar kommunister icke fick med fasantupparna annat än möjligtvis bland "o. s. v." Enligt kommunistpressen spela nämligen dessa djur en enastående stor roll i proletärdieten! Såsom ett bevis för vilken betydelse den svenska importen från Ryssland hade för de svenska arbetarna kunde nämligen AT för någon tid sedan glädja oss med, att det svenska folkhemmet i ett enda svep fått hit över 2,000 fasaner från det stora socialistiska landet i öster! Till att börja med tyckte vi det var djäkligt att på så sätt rycka fasanerna ur munnen på de ryska kamraterna, men så kom vi att tänka på, att "kommunisterna ha alltid rätt" och då måste vi böja oss.

Nu är det dock slut med den visan. I stället grämer man sig över att herr kronprinsen för en fattig vecka gett den s. k. fanen i de svenska nassarna och övergått till den ryska proletärdieten: "höna, anka, gås" o. s. v. Sic transit gloria mundi!

— — —

Ja, inte riktigt all förstås. Ännu finns det en del härligheter kvar, bara man har vett på att taga den tillvara.

Således vet den alltid påpasslige och framåtsträvande herr Kjolsson i Ny Tid meddela, att:

"DUNDERFRUNS
medicin var
hoppahögtdricka".

Inte illa! Men kan man verkligen lita på att det endast är "dunderfrun", som använt sig av denna slags dricka? Att döma av Ny Tids innehåll i övrigt — inte bara nu utan även tidigare — så ser det synnerligen misstänkt ut. Månne icke samtliga, från huvud- ner till Karl-Alfred-redaktören smuttat en hel del på den där hoppahögtdricka-flaskan!

Så ser det i varje fall ut om man tar i betraktande de rent ekvilibristiska övningarna ifråga om inställning tidningen haft och fortfarande har för sig. För cirka en månad sedan kunde tidningen således meddela, att "Finland har nu återerövrat allt vad det tidigare förlorade". I denna vecka hindrar dock inte att "Mormor" i likhet med övriga välunderrättade tidningar kan meddela, att "Viborg fallit i finnarnas händer"! Vad tusan menar tidningen! Finns det möjligen två sorters finnar: en som Hitler via Ny Tid ordnar segrar för när det passar honom. Och en sort som i samband med verkligheten kommer lunkande så vackert efteråt?!

Vi kunna dock känna oss lugna för dylika överraskningar i fortsättningen. Ny Tid ämnar nämligen begå självmord. I måndags innehöll den nämligen ett upprop, vilket innebar, att den press som gjort drängtjänster åt nazismen måste krossas. Och då så!

X. X.

Veckans bio.

Aveny: Soliga Solberg. Kl. 1—6 Kortfilm.
Carolus: På ärans fält.
Cosmorama: Vi jazzkungar.
Flamman: Vi jazzkungar.
Gnistan: Soliga Solberg.
Göta: Mannen med järnnävarna.
Kaparen: Edison uppfinnaren.
Kronan: Allt detta och himlen därtill.
Lillan: Fröken i köket.
Lorensberg: Monte Christos son.
Lundby bio: Livet går vidare.
Nya Teatern: Melody Ranch.
Odéon: I natt eller aldrig.
Palladium: Vår flygande reporter.
Rialto: En västerns kavaljer.
Roxy: En sjöman går i land.
Röda Lyktan: Spioner i hälarna.
Röda Sten: Vår flygande reporter.
Skansen: Mannen med järnnävarna.
Spegeln: Operett.
Victoria: Edison uppfinnaren.

Lavarna som gagnväxter.

Av H. Heintze.

I sin "Rigveda" berättar den danske mytologen S. Vodskov (förut omnämnd i denna tidning) följande episod:

Ett fartyg tillhörande amerikanska marinen var statt på en expedition i de arktiska farvattnen norr om Amerika. En avdelning marinsoldater, som landsatts för att utforska ett visst område, råkade förirra sig. Provianten var slut och männen irrade omkring fullkomligt hjälplösa, nära vanvettet och dömda till kannibalism och undergång. Av en händelse påträffades de av ett par indiankvinnor, som äro ute för att samla in ätliga lavar under snötäcket. Dessa kvinnor taga hand om männen, laga en stärkande näring av lavarna och föra stackarna ner till kusten, där skeppet uppsöktes.

Här ha vi representanter för kulturmänniskan. Utvalda män, till synes starka och tränade i "stram livsföring" och försedda med kompasser och kikare och allskons tekniska hjälpmedel. Och kanske också belästa i vetenskaper såsom botanik och zoologi. Och likväl stå de hjälplösa och okunniga, därför att de kommit i en främmande situation.

I ett liknande läge befinner sig den vite mannen med hela sin kultur i detta nu. Det finns icke längre någon miljö för den kapitalistiska kulturens blomstring. I sin förtvivlan slår man sig då på kannibalism. Nämligen i den form, som kallas för "militarism". Det är icke smöret, som skall rädda oss, utropar kannibalismens förfäktare. Det är kanonerna, mordvapnen. Och så inträder allas krig mot alla i ett rasande tempo. Här finns icke längre några naturfolk, som kan rädda dessa skräckslagna stackare — genom att låta exploatera sig. Då förvandla sig några av Europas folk till kannibaler och börja utplundra de övriga in i minsta detalj. Från kyrkklockor och hästar till fisk, spannmål och fläsk. Tyskarna fingo inga kolonier. Den tyska kapitalismen söker då i sin förtvivlan och ursinne att förvandla hela Europa och varför icke hela världen till en "afrikansk koloni". Och göra alla folk till ett slags vita "negerslavar". Detta allmänna tukthus kalla de fö "storrum". I stället för storhelvete. Den tyske filosofen Schopenhauers förspådda "storhelvete" med miljoner smådjävlar. Som äro i färd med att mörda varandra vid s. k. frontlinjer — "utländska". Och framhojtade, frampiskade av några utvalda Stordjävlar. Som å ömse sidor om dessa frontlinjer. Mycket riktigt anropa Jehova, som kallas Sebaot, d. v. s. "krigsskarornas gud". Om god jakt och slaktlycka. Med så o. så många miljoners död och lemlästning.

Mitt bland dessa brandhärdar ligga några relativt lugna, smärre områden. Ett sådant är Sverge. Där är man särskilt full i fan. Fast man kallar det "fullt neutral". Då gäller det att hålla tungan rätt i munnen. Det är bland annat kommissionen med en Domö i spetsen. Som skall göra't. Was ist das? ropar man på germanska, natürlich. Das ist wass, ropar hela kommissionsbyråkratin.

Det är vassen som skall rädda oss. Icke så att vi skall söka smita undan i vassen. Tvärtom. Vi skall meja vassen. Och då vi fått tjugo knippen, skall vi smita in och placera den tjugoförsta å Stortorget i Stockholm. För att vår dyra konung skall se, att vår ställning är ganska god. När det skäres pipor i vassen.

At mera vass, era djäklar! Och skicka mer smör och socker. Till tyskarnas vänstra flygel. För där slåss man den renodlat ädla kampen. Mot den "barbariska och fega arvsfienden". Som varken har någon religion eller något fosterland.

Vad skall man säga om all denna gallimatias? Det är synd om människorna?

I så fall är det i all synnerhet synd om denne Domö, Per Edvin eller Per Albin. Som om söndagarna kuska omkring på svenska landsbygden. Och söker besvara den kvistiga frågan: "Was ist das? På ett apokryfiskt — "neutralt" — tungomål. Vilket ingen människa egentligen kan begripa. Icke ens de själva. Huvudsaken tycks vara, att munlädret hålles igång. För att dölja tankarna.

Det är endast Domö och hösttids — jag menar livsmedelskommissionen, som pratar riktigt ur skägget. Was ist das? Ja, das ist vass, helt simpelt! utropa de. För detta lära de redan ha vasatrissan i perspektiv. Liksom alla storhuggare av vass. Ska få en sådan där maskinklippt bleckbit, ni vet. Som alla riksmarschare begåvades med. I det senare fallet lyckades man ganska gott. Det måste medgivas. Locka hela den bättre och intelligentare delen av svenska folket att luffa landsvägen. Mot en bleckbit i belöning. Som de själva fingo äran lösa. Mot erläggande av kronor 1:75. Gör det efter! Enligt min mening det finaste trics och den finaste affär. Som gått av stapeln i dessa snåla ransoneringstider. Att få Medelsvensson till att jobba mot 1:75 i timpeng är ingen konst. Men att få honom att knoga på landsvägsmakadamen timtals och själv betala timpeng. Den konsten torde vara lika svår som att få honom att hugga vass för tio öre pr kg. Det blir inte mycket vass. Och lika gott kan det vara. Ty vassen så här dags på året duger mest bara till strö. Och då är det bättre med torvströ.

Livsmedelskommissionen, som är lärd, har nog hört talas om s. k. lavskrik. Eller åtminstone lavskrikor. Som finns bland skägglaven uppe i Norrlands skogar. Alltnog. Situationen är kritisk. Vi befinna oss i en belägrad stad. Det torde alltså ursäktas, att vi t. o. m. här nere i Skåne höja ett verkligt lavskrik. Och förnya vår maning: Stopp i vassen och fart i laven! Så vi kan få billigt brännvin till jul.

Men du är ju helnykterhetsvän. Jo, händelsevis. Men jag tycker det är både synd och skam, att svenska folket skall slå åtta kronor i ändan på den snåle Vigforssen bara för en liter sprit. För att nu inte tala om den glada Engbergs 45-kronorskonjak. För 10 öre pr liter skall jag åtaga mig bränna så mycket lavbrännvin, som går åt till hela landets bilar, spritkök och fylltrattar. Och leverera foder till alla de höns, kaniner, grisar och kor, som enligt radiokungörelse i morse hädanefter inte få utfordras med korn.

Alltså. Livsmedelskommissionen! Sätt igång med lav. Jag menar naturligtvis med utredningar. Tillsätt en kommitté, som åtminstone blir färdig till lilla julafton.

För att underlätta utredningen skall vi ge kommissionen några tips och hänvisningar. Nämligen evad det gäller "nödfoder". Titta ett slag på Linnés gamla (1757): "Om the inhemske wäxter, som i brist på Säd kunna användas til Bröd och Matredning". Slå sen upp till exempel "Flora economica Sveciae" av A. J. Retzius (1808). Den är på 800 sidor men synnerligen lättläst. Samma gäller den mera systematiska Liljeblads "Avhandling om svenska växternas väsentliga kännetecken och nytta". Rådfråga vidare forskare från Urban Hjärne till den tyske C. Jacoby. Berzelius (Ekonomiska annaler 1808) anser att "islandslaven är ett bättre näringsmedel än alla andra vegetabilier, med undantag av sädesslagens frön". För övrigt finns det en massa liknande uppgifter i Vetenskapsakademins handlingar. Framför allt kan jag rekommendera Lantbruksakademins tidskrift. I slutet av 1860-talet hade vi ju de stora nödåren. I årgångarna 1868 och 1869 kan vi läsa om speciellt renlaven som boskapsfoder. Det är ju en av våra förnämnsta experter, som här yttrar sig, J. Arrhenius. I polemik mot norrmannen Landbrugsskolebestyrer S. Stafne. Norrmannen kritiserar här laven. Gå sen till tidningarna under förra världskriget. Så får man se norska experter berömma och rekommendera lavfodret. Men svenskar, sådana som assistenten vid dåvarande Folkhushållningskommissionens centralanstalt, H. Edin, samt agronom L. Nannesson undervärdera samma nödfoder.

Vad analyserna å lavar, speciellt renlaven, beträffar, äro de legio.

Man skulle vara böjd att säga: det finns två slags lögner. Medvetna och omedvetna. Och så finnes det statistik. Och analytik.

Ämna finnarna ge upp?

Troligt att det ligger något bakom fredsryktena.

Luften har under senaste veckan surrat av fredsrykten. Det är visserligen bara Finland dessa rykten gälla, alltså blott en liten detalj i den stora kraftmätningen. Men för en värld som under två års tid matats uteslutande med nya krig och krigsrykten ter det sig ändå som ett ganska sällsamt mellanspel. Det blir inte mindre sällsamt när man fäster uppmärksamheten på vad som kan ligga bakom dessa finska fredstrevare (ty att sådana verkligen gjorts torde nu få anses som säkert). De finska arméerna ha ju oavbrutet rapporterat framgångar, och detta har förstås inte varit helt utan grund, även om man både överdrivit framgångarna och reducerat det pris de kostat.

Att Finland nu vill draga sig ur spelet kan inte bero på annat än antingen att man väntar en sämre fortsättning eller också att framgångarna varit så dyrköpta, att de bokstavligen inneburit ett "segrande till döds". Båda antagandena förefalla ungefär lika riktiga. Den dåliga fortsättningen torde dels sammanhänga med det militära läget och dels med finnarnas förtvivlade försörjningssituation.

Samt — den saken får vi inte glömma — den finska kapitalismens dystra aningar om de följder som komma att inställa sig såsom konsekvens av ett långvarigt krig med England-Amerika som indirekta motståndare. Den finska kapitalismen är dock närmast lierad med den brittisk-amerikanska kapitalismen med den tyska har den inte så intima förbindelser. Hur kriget än slutar komma dessa förbindelser att klippas av. Ett kort krig, i vilket finnarnas roll hade tappats bort i det stora sammanhanget, är sin sak. Men ett långt krig, som vänjer den brittisk-amerikanska opinionen vid att betrakta finnarna som "fiendefolk", är någonting annat. Man märkte hur hela Finland hajade till när de diplomatiska förbindelserna med England klipptes av.

Så nog finns det skäl för finnarna att söka fred. Och att de verkligen gjort det bevisas bäst därav, att den brittiska pressen synes vara i färd med att inleda ett slags kampanj för att de finska synpunkterna skola vinna gehör. Men sista ordet ha ju ryssarna och för dem är strategiska krav det enda avgörande i detta fall.

Men sen återstår: kan Finland slita sig från alliansen med Hitler? Det problemet torde inte bli så lätt att lösa. Ty på Finlands jord stå de tyska trupper som finnarna själva kallat dit och som även Sverge varit med om att förhjälpa dit — i syfte att bringa Finland undsättning! De gå säkerligen inte godvilligt och att mota bort dem betyder för finnarna i alla fall ett fortsättande av kriget.

Man har det intrycket i dessa dagar att finnarna spelat hänsynslöst högt och förlorat på alla händer.

Fullt uppror i Serbien.

Tyskarna synas stå maktlösa.

"Broder kämpar mot broder, hus, skogar och skördar sättas i brand, offentliga tekniska anläggningar förstöras och civilpersoner dödas. Över hela landet flyter strömmar av blod." Detta är ett ordagrant återgivande av serbiske ministerpresidentens general Neditj, skildring av tillståndet i landet just nu. Orden äro hämtade ur ett tal som ministerpresidenten höll i måndags, varvid han konstaterade att fullt inbördeskrig råder.

Serbien, resterna alltså av det förutvarande Jugoslavien, är som bekant ockuperat av tyskarna som ha att svara för "ordningen" där. Men ministerpresidentens skildring ger full bekräftelse åt de från olika håll kommande uppgifterna att tyskarna gått fullständigt bet härpå.

Mörkläggningens och flathetens facit.

Hans excellens statsministern har plötsligt kommit underfund med att här var ugglor i mossen. De hoade också åt honom i öppna brev och annat så kraftigt, att han haft skäl att söka en öronläkare, om han icke hört oväsendet, skriver G. H. T. Det var icke utan att med hoandet blandade sig ett och annat klä-vitt, av ålder tolkat som förebud till en mer eller mindre salig hädanfärd. Hans excellens hade lagt märke också till detta. Han förstod att krafter voro å färde för att ersätta honom med en annan. Mohren hade gjort sin plikt, mohren kunde gå. Mohren ville emellertid icke gå. Det återstår att se, om han skall tvingas.

"Se det fikk fanden fordi han var dum og ikke beregnet sit publikum." Hans excellens har snällt och artigt gått i hr Günthers ledband och varit med om alla dessa åtgärder, vilka röjt vägen för den nazistiska propagandan, för att nu icke tala om den undfallenhet inför tyska anspråk som bragt oss i det läge, vari vi nu befinna oss. Hr Hansson har lagt hand vid arbetet på att åstadkomma förutsättningarna för den verksamhet, över vilken han nu förvånas.

Regeringen har med synnerligt nit lagt sig vinn om att stävja all kritik, som kunde vålla missförstånd hos den främmande makten. Den har varit så lyhörd, att den märkt "missförståndet" någon timme efter sedan den artikel, som vållat det,lämnat pressarna. Heimdal, som hörde gräset gro, var en klåpare i jämförelse med herrar Günhter och Westman. Och hr Hansson har tittat på och funnit allting ganska gott. Över pressen har gillrats ett Damoklessvärd. Indragning och transportförbud ha flitigt varit i bruk och ett vidunderligt förslag om förhandscensur har trumfats igenom. Vid förslagets behandling i riksdagen höll dess upphovsman, hr Günther, ett anförande, som alltid kommer att stå som ett minnesmärke över den statskonst, som denna regering höjde sig till. Hans excellens statsministern bär sin dryga andel av ansvaret för detta baksträveri lika väl som för de avsteg från neutraliteten, som skett till förmån för tyskarna.

Nu har det gått upp för honom att han kanske bundit ris till egen rygg. Den sidan av saken ha vi i dessa spalter många gånger försökt fästa hans uppmärksamhet på. Munkorgslagarna kunna utnyttjas till att hindra honom och hans meningsfränder att komma till orda, om de plötsligt flyttas bort från fåtöljerna kring rådsbordet och hänvisas till de refuserades salong. Skam kan ladda. Hittills ha visserligen inga tal om vår frihet och självständighet hindrat undfallenhet inför påtryckningar; av tyskar fullastade tåg rulla kors och tvärs i landet och tyska flygmaskiner färdas fram däröver. Med den vändning kriget tagit kan det tänkas att nya krav på avsteg från neutraliteten framställas, dem hans excellens statsministern icke vill gå med på. Hur går det då? Rå de krafter, vilkas verksamhet han nu fått upp ögonen för, med att lyfta bort honom från hans plats och sätta honom utanför? Vi få hoppas att svaret blir nej, men var icke för säker. Åtskilligt som hänt på senaste tiden varslar icke gott.

Faran ligger däri att något oåterkalleligt kan åstadkommas i en handvändning. Vi tro icke att de, som önska genomföra en kupp, ha inflytande nog eller kurage nog att åstadkomma den. Regeringens politik har emellertid lagt tillrätta för dess iscensättning. Det har icke skett i argt uppsåt. Hans excellens har icke insett, vilka ärenden han gick. Detta är det slags statskonst, som åsyftas med omdömet: det är värre än ett brott, det är en dumhet.

Regeringen får skylla sig själv om ugglorna skrika klävitt, klävitt. Den har själv ombesörjt den mörkläggning, vari dessa fåglar trivas. De komma förmodligen att ställa till ännu mera väsen nu, när hans excellens visat att han störts av dem. Befara de att deras fridlysning skall upphävas, försöka de väl använda nådatiden på bästa sätt.

Det har sina risker att sätta demokratien ur funktion, att förkväva det fria ordet och låta folkmeningen famla i mörker. Det har sina risker att lägga till rätta för antidemokratiska krafter. Det har sina risker att vårda demokratiens sken, men försaka dess kraft.

Ändamålsenligt.

En dag på gatan i en större stad
hördes ropet: Köp ett Aftonblad!
Jag gjorde halt, helt om och stopp
för att följa kommersens lopp.

Ett blad väl såldes hit och dit,
mest ensam var dock dess expedit.
Jag sporde en som köpt detta dravel,
om han tänkte på inhemsk naziavel.

Han såg på mig förvirrad blyg:
jag ej det läser ens i smyg.
Jag har det köpt för ändamål,
som brukas efter sittning på ett hål.

Sieberg.

Borås-Krönika.

Mötet med Jensen den 28 aug. blev inte vad vi väntat. Mötet diskuterades på arbetsplatserna och över allt deklarerade man intresset för mötet. Kamrat Sundkvist vandrade gata upp och gata ner med LS speciella agitationskärra och arbetet gick för fullt bland organisationens kamrater ända in i sista stund. Man hade räknat med tusentalet och mer av åhörare och skulle säkert inte räknat fel, om inte regnet kommit hindrande i vägen och förstört det hela. Men trots allt, att c:a 400 människor i hällande regn kom tillstädes och stannade kvar tills red. Jensen avslutat sitt anförande, var något som måste sägas vara en sällsynthet. Det blev inte det tilltänkta massmötet, men det blev så mycket mer en manifestation, att en regnskur numera inte hindrar hållandet av ett möte. Finlands sak är inte vår! Detta gjordes klart i Jensens starka anförande. Och det var detta man ville tala om för de 400 arbetare som trotsade vädergudens vredgade anlete och lyssnade. Då vi förmoda att referat inflyter från Göteborgsmötena i samma ämne, inskränka vi oss till att konstatera mötet som en god insats i det agitationsarbete som rörelsen i Borås bedriver.

*

Värvningen till Himlers SS här i landet diskuteras livligt i arbetarkretsar här i staden. Man förstår inte, att dyl. kan förekomma utan att regeringen gör något åt saken, innan folkopinionen trots den andliga mörkläggningen kommer vederbörande nassar på spåren. Gamla BT håller sig ganska lugn. Då någon kommunist åkt fast kommer alltid tidningen med sitt sedvanliga ramaskri: Varför förbjudas inte kommunisterna? Men då man avslöjar nassarnas värvningsbyråer och leda trådarna till höga befattningshavande inom den svenska armén, då — tiger BT! Vilka löpsedelsrubriker skulle det inte blivit om det istället gällt värvning för Röda armén? Då skulle tidningen säkerligen ställt väldiga krav på vår regering. Nu finner man det hela så naturligt. Att man väryar folk till en armé som inkräktat i Norge och lagt snart sagt hela Europa under sig, är tydligen på sin plats för herrarna i Borås Tidning. Så kommer händelse efter händelse o. lägges till tidningens dumskriverier om "finlandssegrarna" och visar klart, att tidningen från att ha varit ett reaktionärt strejkbrytar- och arbetsköparorgan blivit ett klart dokumenterat naziorgan. Allt vad som företages från nazismens sida, som äventyrar vår neutralitet och försvagar vår ställning, är tillåtet, ur BT:s synvinkel.

En arbetare undrade häromdagen, varför nazisterna välja natten för sin agitation i brevlådor och till affischklistring. Det där är ju inte så konstigt: på dagen sköter gamla BT om agitationen för femte kolonnen. Om inte denna nazibetonade politik får upp arbetarnas ögon så att de välja andra nyhetsorgan än BT, måste man förundras. Ett bättre svar på BT:s utmanande skriverier än en sänkt upplaga kan inte ges. Varje arbetare som inte känner svågerskap med nazismen måste göra det till en hederssak att inte stödja nazismens press. På arbetsplatserna bör kamraterna ta upp fallet "gamla BT" och vädja till sina arbetskamrater att inte köpa detta organ, som konsekvent vandrar hän mot den yttersta reaktionen.

A. J. Oh—ll.

Mordindustrins...

(Forts. fr. sid. 1).

Nödbostäderna, som staden tillsammans med Bofors lät uppföra för en tid sedan förslå inte på långt när att avhjälpa den mest skriande bristen. Det var ursprungligen meningen att de endast skulle föras upp på en tid av 5 år och sedan rivas. Efter den tiden trodde nämligen myndigheterna i staden att det värsta eländet skulle vara avhjälpt. Nu ser det emellertid ut som om även dessa tvivelaktiga lägenheter skulle bli permanenta, då förhållandena i stället blivit sämre. Skolsalar ha även måst tas i bruk för bostadsändamål, och i dessa bo flera familjer i ett och samma rum. Här har tuberkulosen god jordmån. Endast för någon vecka sedan konstaterades ett fall av höggradig tbc hos en kvinna, som under flera månader bott under dessa förhållanden tillsammans med en mängd andra människor.

Redan 1939 konstaterades i Karlskoga ett bostadsunderskott på 100 lägenheter. Nu har den siffran vuxit på grund av enorm inflyttning till 850. Det är ändå bara vad som skulle behövas för att avhjälpa den mest skriande bristen. Under första halvåret i år ha drygt 2,000 personer flyttat till den lilla staden. Det är bara 1,000 personer mindre än under hela förra året."

Inte ens med bästa vilja i världen skulle man kunna stämpla ovanstående som ovederhäftigt eller som någon propagandalögn, som endast hade till uppgift att svartmåla läget. Faktum är, att uppgiften och skildringarna äro tilltagna icke i överkant utan i underkant. Man har trots allt försökt att göra det bästa möjliga av en sjuk sak. Vi skulle kunna återge även en del andra saker och uppgifter, men de äro så avskräckande exempel på vad som verkligen tillåtes passera i vårt demokratiska land, att man skulle neka att sätta tro till dem. Vi nöja oss därför för dagen med ovanstående.

Här konstateras alltså, att omkring 1,000 människor sakna tak över huvudet och s. k. fast bostad. Förstår ni, som leva under relativt drägliga förhållanden, vad detta innebär! Människorna trängas ihop sämre än djur, tvingas att leva i ruckel av provisoriska fanerbräder eller i tält. Där få de "leva," föda sina barn och ådraga sig t. b. c. bäst de gitter. Ingen människa eller institution har några bekymmer om dem, mer än möjligtvis så långt, att de infinner sig på arbetsplatsen varje dag och levererar ett så eller så stort kvantum arbetskraft. Vad som därutöver är, det är av ondo,

Om man sedan vill försöka sig på att offra tid och utrymme på en överblick och förklaring till orsaken till detta elände, så skulle detta närmast förefalla som en överloppsgärning. Speciellt när det gäller den syndikalistiska pressen. Vi ha under långliga tider, i nummer efter nummer försökt att ställa i belysning alla sidor av den fruktansvärda utsugning, som under demokratins mask faktiskt äger rum i "folkhemmet Sverge". Att draga upp några särskilda linjer vad det gäller förhållandena inom mordindustrin i Bofors är ganska onödigt: de äro sig alla lika. Ingen torde kunna förneka, att den ursprungliga stammen av arbetare i Bofors, utan vidare kunna räkna sig till "överklassen" inom arbetareklassen. De ha det så eller så bra ordnat, såväl när det gäller bostads- som andra förmåner. Men kanske just därför äro de mindre än andra beredda att förstå eller äro villiga att göra några insatser för de "reservtrupper," som nu måste rycka in för att rädda, icke bara sin egen existens, utan även bolagets stegrade profitmöjligheter.

Kunna vi såsom organiserade arbetare godkänna ett dylikt sakernas tillstånd eller ett dylikt resonemang, som enbart utgår ifrån att var och en är sig själv närmast? Svaret måste bli ett obetingat nej. Vi äro alla medvetna om, att ifrågavarande bolag icke saknar resurser, och att det finnes absoluta möjligheter att ordna det hela på ett bra mycket mera tillfredsställande sätt därest bara viljan funnes. Under det senast gångna året kunde de herrar, som ingenting annat göra än klippa kuponger, glädja sig åt en utdelning på sina Boforsaktier på 12 procent. Innan denna utdelning ägde rum hade man dock såsom säkerhetsventil en avskrivning som ökats fr. 3 miljoner till 17 miljoner kronor. En avsevärd del av denna summa räknades som utlägg till nyanläggningar för att kunna tillfredsställa "svenska statens ökade beställningar".

Att sedan dessa svenska statens beställningar likvideras med medel tagna från de svenska skattebetalarna och att flera tusen av dessa skattebetalare nödgas att leva under ovan skisserade förhållanden, det bekymrar herrarna föga. Nu som alltid är för dem profiten det förnämnsta, sedan må det gå med människorna hur som helst.

Detta är ett förhållande som måste vinnas ändring på. Vi må vara hur goda "försvarsvänner" som helst, vi kunna ändock icke tolerera ett dylikt sakernas tillstånd. Ett är dock säkert, rättelse kan icke vinnas genom vädjan till de instanser: L. O., regeringen o. s. v. vilka själva engagerat sig och till 100 procent konfirmerat vad som nu pågår. Skall någon rättelse bliva möjlig, så måste det vara arbetarnas egen handling, som åstadkommer denna. Det måste vara en aktion, som står utanför "legalitetens" ram, men den är icke dessto mindre nödvändig. Vi kan icke stillatigande åse, huru tusentals klasskamrater av en fullständigt missriktad nationalism och "ansvarskänsla" tvingas att riskera hälsa, liv och lem för att tillfredsställa en grupp hänsynslösa profittagare. Vi måste på nytt organisera en "klassens solidaritet", utan hänsynstagande till annat än klassens intressen.

Skogsarbetarekonferens i Mora.

Under söndagen hölls i Mora årets sedvanliga skogsarbetarekonferens för L. S. inom Dalarna samt vissa L. S. inom Hälsingland och Gästrikland. 16 LS och 3 skogsarbetarsyndikat voro representerade på konferensen. Dessutom närvoro representanter från Trävarudepartementet, distriktskommitteerna i Dalarna och Gästrikland samt S. A. C:s arbetsutskott.

Konferensens huvudfråga var att undersöka läget just nu inom trävaruindustrin, priser och arbetsförhållanden under den förestående avverkningssäsongen samt diverse andra spörsmål i samband därmed. Frågan inleddes av departementets representant, Martin Höglund, men innan dess avlämnades rapport av de närvarande ombuden över situationen just nu på de olika platserna.

Martin Höglund lämnade i sin inledning en utförlig redogörelse över ställningen inom trävaruindustrin. Behandlade dess exportmöjligheter, försäljningspriser, bränsleförsyningen, skogsarbetarnas löneläge, bolagens vinster samt arbetarnas möjligheter att kunna bevaka sina intressen.

Den debatt som fördes efter de avlämnade rapporterna och inledningen blev inte lång. Man var fullständigt enig om riktlinjerna och hoppas vi att det beslut som fattades, liksom föregående år även kommer att genomföras. Allt talar för att så även blir förhållandet.

En del beslut fattades även angående flottningsavtalet.

Skogsarbetarnas livsmedelsfråga var ett annat spörsmål som behandlades. För att skogsarbetarekåren skall kunna klara bränsleförsyningen under dessa tider gäller det att se till att skogsarbetarna får större tilldelning vad det gäller vissa livsmedel. Det hårda arbetet kräver detta. Konferensen uttalade även som sin mening att denna utökning bör ske fortast möjligt. I samband därmed uttalade konferensen sin protest mot livsmedelssändningarna till Finland.

Bättre statistik över arbetet och priserna var en annan maning som konferensen ställde till skogsarbetarna. Varje L. S. måste se till att sådan föres och rapporter därom insändas till departementet.

På konferensen lämnades en liten redogörelse över det initiativ som A. B. F. tänker att taga angående bokförmedling till skogskojorna, samt manades de närvarande att göra sitt bästa för att göra detta initiativ givande.

Sedan en del andra mindre frågor avgjorts avslöts den lyckade konferensen.

Det utdömda systemet.

Sedan det förra världskriget har massor av verk utkommit, skrivna av lärda och aktade män, synnerligen nationalekonomerna ha visat, bevisat och varnat regeringar och styrande, ock icke minst "systemets män" den verkligt makthavande lilla klicken av storfinansmän, som tacke vare sin penningemakt styr de styrande. I England representerad av den s. k. Cityklicken, med — under en lång tid — premiärminister Chamberlain i spetsen, han, som för att rädda det engelska guldet som investerats i Spanien, kallblodigt, och inför hela världens ögon tillät, och vi kunna säga rent ut, hjälpte till, när över en miljon människor slaktades, varav massor voro kvinnor, barn och åldringar (Guernica). Namnet Lavall och de 200 familjerna i Frankrike är en illuster pendang till Clivenden i England. Dessa båda högreliefbilder må vara nog för att få fram en förtydligande bakgrund för den tavla av nöd, krig, förstörelse o. elände vi nu dagligen läsa om. Arbetslöshet mitt i en tid som visar att brist på förnödenheter (nyttigheter) hotar att uppstå, så som förhållandet är i vårt land, där man låter hundratusen arbetare gå sysslolösa och som motiv härför pekar på att "det inte räntar sig" att låta dem producera de nyttigheter vi alla behöva. Att tala om sunt förstånd i sammanhang med att dylikt sker, är ett hån mot det sunda förståndet, för att inte nämna orden kultur och civilisation, vilka betyda egenskaper som människorna i västerlandet gärna vilja skylta med. När regeringar, som sprungit fram ur de förtryckta klasserna tvingas, eller lockas att löpa över till samma system som de under ett halvt sekel bekämpat, så som klarast framträtt i Danmark, där den stauningska regeringen räddade köpenhamnsmiljonärernas räntor på så sätt, att medan 150,000 arbetslösa hade det svårt att skaffa sig en köttmåltid per vecka, lät staten inköpa 300,000 storboskap, som nedslaktades och förstörde köttet för att härigenom framkalla en prisstegring på kött, allt för att sätta de skuldsatta bönderna i stånd att betala de ovannämnda miljonärernas räntor.

Här kunde historia efter historia berättas, som alla skulle framvisa samma bild, men vi skola i stället vid sidan av de ovannämnda lärdas verk, vilka var och en kan skaffa sig kunskap i emedan de äro tillgängliga på vårt bibliotek, citera yttrande som fällts så sent som denna vecka (augusti 1941) och av män, inte bara i ansvarig ställning, utan mitt uppe i en virvlande dödsdans orsakad av just det system vars intressenter (spetsar) ställt till eländet och kriget och orättvisorna i världen, och just samma dödsdans den först citerade (Churchill) dansar, en kanhända dödande dervischdans.

Churchill yttrade: "Varför skola de fattiga släpa och slita med magen ständigt hungrig och aldrig ett tryggt tak över huvuvdet." Han pekar vidare på vad här ovan pekats på, nämligen att "de anglosaxiska nationalekonomerna länge diskuterat frågan om nöd, och orättvisorna som orsakats av systemet." Han tillägger: "varför inte göra upp en balansräkning över världens överflöd av varor? Varför måste kinesbonden leva på fisk och ris?" Varför? Vi göra samma fråga.

För att klarare kunna förstå Churchills, i ett nödläge uttalade ord, skall jag för mer än tionde gången citera en av Churchills föregångare på den post han innehar. Den 18 april 1936 sade dåvarande premiärminister Baldwin följande ord: **"Om inte världens regeringar ta sitt förnuft tillfånga, så få vi krig. Detta kommer att bli så förödande, och bringa så mycket lidande och olyckor över folken, att dessa till slut i raseri jagar allt vad regeringar heter dit, varifrån ingen återvänder."** Det var den av Churchill föreslagna balansräkningen, som Baldwin såg i fjärrsyn. Hans spådom om det kommande kriget gick i fullbordan, i första akten. Olyckorna, lidandet och nöden är andra akten, den som just nu uppföres. Den tredje akten omnämndes av Churchill i de ovan citerade orden: **Varför inte göra upp en balansräkning?** Denna kommer säkert att presenteras för gäldenärerna i tredje akten. Själve Hitler talar om någon slags nyordning, vad han menar härmed är inte gott att veta. Det skådespel som uppföres i Norge visar inte hän mot framkomliga vägar, mot ett lyckligare liv för människorna, men mannen anar att det bestående inte kan fortsätta.

Alla tänkare skriva och varna i dag liksom i gångna tider när folken förtrycktes av mäktiga självhärskare. Dessa korsfäste tänkare och förföljde dem som predikade tänkarnes läror. I tidens fullbordan störtades emellertid alla de system som pinade folken. Alldeles som den summeriska, den egyptiska, den grekiska, den romerska, och den medeltida kristna civilisationen gått under, håller den nuvarande kapitalistiska civilisationen, lika dödlig som sina föregångare, på att upplösas inför våra ögon. Den undergår inte endast den av domprosten vid St. Paulskatedralen i London konstaterade upplösning som kriget medfört, och som en verklig fred kunde bota, utan även detta långsamma epokskifte, som ett krig kan påskynda, men som ingen kan förhindra. Frågan är alltså inte, h u r u v i d a vår nuvarande civilisation skall omskapas, utan "h u r" den skall omskapas. På reformvägen genom försiktig anpassning in i en ny form, våga vi ej tro. De makthavanden som profitera på, eller leva som parasiter på systemet kunna aldrig övertygas om att en förändring måste komma: — våldsamt, och förstörande då även vad som är gott i den civilisation som systemet representerar, varför vi ha att emotse att det som Baldwin förutsade, och Churchill talade om som något nödvändigt, som kommer, m å s t e k o m m a. Det blir en förbittrad strid som kommer att utkämpas innan det nuvarande systemet störtar samman. Många intellektuella, materiella och moraliska vinster gå förlorade. Olyckligtvis finns det många, som visserligen gå med på att denna allmänna sats om **oundgänglig förändring,** men som inte inse vad det är för samhällsförhållande som drabbas av denna förändringens lag. För dem är varje möjligt civilisation grundad på privat äganderätt, och detta ord fatta de i en betydelse, vari den är så intimt förbunden med själva människonaturen, att så länge människan förblir människa, den är lika oersättlig som jordens rotation kring sin axel. Men de missförstå hela läget. Det är inte sanktionerandet och betryggandet av personlig egendom, som utgör grunden till vårt kapitalistiska system, utan det förhållandet, att äganderätten till de nyttigheter av vilka hela samhället lever, är lagd i enskildas händer. Dessa nyttigheter har genom lagar som skyddar det rena rofferiet, spekulation och affärer, så bedrivna att i dag nio tiondelar av mänskligheten, vilken minut som helst det passar storfinansen, dennas ägare kan genom likaledes i lag skyddade åtgärder, stängning av fabriker, uppbränning av redan framställda nyttigheter, nedläggandet av jordbruk, för att räkna upp några exempel, allt i prisfördyrande syfte — kan berövas dessa nyttigheter. Det skede (1800-talet huvudsakligen) inom industriens och rättsförhållandenas utveckling under vilket huvudmassan av de arbetande blivit skilda från äganderätten till produktionsmedlen och därigenom övergått att bli löntagare, vilka för sin utkomst, säkerhet och personliga frihet äro beroende av vad en mycket liten del av nationen bestämmer, nämligen de, vilka äga produktionsmedlen, och av lagen skyddas, även när de genom för dem vinstgivande åtgärder kasta ut, de egendomslösa arbetare i arbetslöshet och nöd. Rationaliseringen av till ex. Sverges storjordbruk skulle helt genomförd, frigöra (kasta ut) omkring 200,000 statare, torpare, o. andra kategorier av jordbruksfolk. Kraschen i Amerika 1929 var orsakad av överspekulation. Ännu i dag, tolv år efteråt, gå 12 miljoner dylika utkastade arbetare arbetslösa. Salter, den engelske nationalekonomen säger härom: "Detta fruktansvärda fenomen får inte upprepas! Regeringarna måste vidtaga åtgärder som omöjliggör dylika katastrofer". Med nuvarande samhällslagar kunna regeringarna ingenting göra. Premierminister Churchills yttrande visar att man börjar förstå att systemet inte håller längre. Bara detta är något att minnas. De ord han uttalade hade om han sagt dem, för bara några år tillbaka, under Chamberlainska regimens dagar, gjort mannen omöjlig, och något så grovt som det runcimanska hyckleriet i Jugoslavien 1938 skulle i dag vara omöjligt. Fattigdomen måste bort, säger en representant för kapitalismen, något som Churchill ändå är, men det är i den yttersta nöd, som både landet och landets kapitalister äro i, och då få vi tro hans ord under villkor. Vi anteckna dem endast som ett signum, som vederbörande kan bli tvingade att handla efter. Det kapitalistiska systemet är utdömt. Detta systems gärningar har för länge sedan dömt det, och de röster som höjas för detsammas likvidation bli både många och högljudda. Vi stå inför ett obevekligt antingen — eller. Antingen följa premierministerns råd, eller avvakta händelserna som spåddes av mannens föregångare, Baldwin, och som kommer upp i tredje akten, den akt som avslutar det pågående skådespelet och som alla vänta på.

J. Björnheden.

2,5 miljoner TYSKAR ha gått åt.

Kriget i öster historiens största människoslakt.

Enligt ryska beräkningar uppgå de tyska förlusterna nu till 2,5 miljoner man varav omkring 1 miljon stupade. Äro dessa uppgifter riktiga så innebär det tyska två månader långa fälttåget i öster den största förbrukning av människoliv och material som historien har att uppvisa. Även världskrigets våldsammaste drabbningar te sig relativt obetydliga i jämförelse härmed.

Det är nu uppenbart att den ryska sydarmén under Budjonny lyckats rädda sig undan tyskarnas kniptångsmanöver utan några förluster av allvarligare karaktär. Ett tecken härpå är att den press som tidigare med största tvärsäkerhet försäkrade att ryssarna denna gång inte skulle undkomma, nu lagt om taktik och börjat orda om vilka omfattande territoriella förluster ryssarna gjort. Ukrainaoffensiven synes också vara slut åtminstone tillfälligt och inte heller Odessa figurerar numera så ofta i rapporterna. Möjligen kommer det att bli med denna stad liksom med Kiev, vilken efter att ha rapporterats såsom innesluten och delvis erövrad av de tyska trupperna nu tycks ha blivit totalt bortglömd.

På centralfronten tycks det numera vara ryssarna som gripit till offensiven. För första gången under detta krig tala de tyska telegrammen om "försvar". Naturligtvis "framgångsrikt försvar", men enbart den omständigheten att tyskarna nödgas använda det ordet anger att initiativet övergått i ryska händer. De ryska styrkorna uppges hota Comel och Smolensk. Det kan vara fråga om en lokal manöver eller kanske en avlastningsoffensiv. Men det kan också vara upptakten till något som betecknar en helt ny fas i kriget.

Finlands sak...

(Forts. fr. sid 1.)

oppositionen emot barbarismen och våldet växer sig allt starkare. Människorna hata kriget och längta efter freden. Morgondagen och framtiden tillhör socialismen.

Jensen avtackades med kraftiga applåder. Kamraterna i L. S. hade utfört ett gott arbete med flyg-, tidnings- och litteraturspridning. Vi hoppas också att alla dessa och ännu flera kamrater möter upp för att deltaga i det fortsatta agitationsarbetet. Reaktionens nya framstötar kräver att vi alla stå eniga och beredda till handling.